

Επιλογή Ελευθερία έκφρασης!

“Ως προς την Επιλογή ιδιαίτερα, θα ήθελα να εκφράσω τις δυσκολίες της. Υπάρχουν άνθρωποι σήμερα - κυρίως νέοι - οι οποίοι μπορεί να έχουν καλή σχετικά παιδεία, που παραδέχονται ότι δεν επιτρέπεται να απορρίπτουμε κανένα συγγραφέα. Γιατί ο καθένας γράφει τις απόψεις του, που πρέπει να είναι σεβαστές, αφού μέσω των γραπτών του, προβάλλει τον εσωτερικό του κόσμο, την προσωπικότητά του”.

Το αθλητικό, εμφανές πρότυπο

Χιλιάδες οι θεατές στις κερκίδες του πρωταθλητισμού, δεκάδες οι αθλητές στο στίβο ή στο γήπεδο, τρεις μόνο τελικά στο βάθρο: χρυσό, αργυρό, χάλκινο βραβείο!

Αν δεν υπήρχαν τα βραβεία να ξεχωρίσουν οι τρεις, δε θα προπονούνταν σκληρά για να αγωνιστούν οι δεκάδες και δε θα συγκινούνταν ή δεν θα ενδιαφέρονταν οι χιλιάδες των κερκίδων που υφίστανται τόσες ταλαιπωρίες για μια θέση σ’ αυτές.

Δημοκρατική έκφραση

Αυτοί οι χιλιάδες θεατές πώς εκφράζονται; Με επευφημίες και χειροκρότημα στις καλές προσπάθειες και στους νικητές. Κάποτε με γιουχαΐσματα και πράξεις βίας κατά των διαιτητών, των αντιπάλων, του ίδιου του σταδίου...

Έτσι αισθάνονται κι έτσι εκφράζουν “ελεύθερα” την προσωπικότητά τους εντός του σταδίου. Οι πράξεις βίας όμως οδηγούν άμεσα μεν σε αντίποινα από το αντίθετο στρατόπεδο, έμμεσα δε στην επέμβαση του νόμου και στη φυλακή! Εκτός σταδίου οι θεατές θα εκφράσουν την προσωπικότητά τους με ποικίλους τρόπους στην εργασία τους και στις συναναστροφές τους, στην οικογένεια, στην παρέα, στη δουλειά, με συζητήσεις, με αθλήσεις σε μικρά στάδια, σε γυμναστήρια της γειτονιάς ή σε αυλές σχολείου. Και πάντως, δε θα επιδιώξουν να βρουν τρόπους ή κόλπα για ν’ ανέβουν στο βάθρο της βράβευσης...

Σκοπιμότητες

Κι όμως, το επιχειρούν κάποιοι από τις δεκάδες του στίβου με ντόμπινγκ! Όταν αποκαλυφθεί η απάτη, το φτιαχτό, το ψεύτικο, απογοιτεύονται οι φίλαθλοι, μειώνεται ο αριθμός τους στα γήπεδα, δε θέλουν να χειροκροτούν στημένα παιχνίδια, νικητές-μαϊμούδες! Κρίση στα εισιτήρια, στις εισπράξεις, στα γήπεδα... Σύστημα αντι-ντόμπινγκ!

Στον αόρατο κόσμο του βιβλίου

~ 120.000 τίτλοι στην αγορά, ~ 100.000 στα ράφια βιβλιοπωλείων, αποθήκες εκδοτών - ~ 20.000 στους πάγκους, ~ 5.000 αγοράζονται από τους αναγνώστες, ~ 3.000 διαβάζονται από αυτούς, ~ 1.000 τίτλοι ξανατυπώνονται, ~ 200 τίτλοι κάνουν 2^η, 3^η, πολλαπλές εκδόσεις. Οι αριθμοί είναι τελείως ενδεικτικοί γιατί δε συμφέρει τους εκδότες να υπάρχουν τέτοια νούμερα. Πολλά από τα ακίνητα βιβλία των αποθηκών τους τα αγοράζουν, με μίζες, τα Υπουργεία Πολιτισμού, Παιδείας, Γεωργίας, Ναυτιλίας, κλπ. για τις Δανειστικές Βιβλιοθήκες των φορέων τους.

Ό, τι λάμπει δεν είναι χρυσός!

Ακόμα και οι πίνακες των μπεστ-σέλλερς έχουν καταγγεληθεί – κι αποδειχθεί μερικές φορές – ως κατασκευασμένοι. Ενώ το βέβαιο είναι ότι “πουλάνε” και βγαίνουν πρώτα στο δήθεν βάθρο, οι διαφημισμένοι.

Οι ίδιοι οι αθηναίοι εκδότες πάντως, έχουν συμφωνήσει ότι τουλάχιστον το 70% των τίτλων θα μπορούσαν και να λείπουν. Ενώ το 70 μπορεί να είναι 80 ή και 90%!..

Ξένοι εκδότες, μεγάλες διεθνείς φέρμες, ομολόγησαν στη Διεθνή Έκθεση Φραγκφούρτης το 2002 - “Βιβλίο και Ζωή 5^ο”, σ. 4 - ότι η κρίση στο βιβλίο οφείλεται στους πολλούς μέτριους

τίτλους που έριξαν στην αγορά και αποφάσισαν πως «από την κρίση θα γλιτώσουμε με τρεις λέξεις: Ποιότητα, Ποιότητα, Ποιότητα!»

Ποσότητα – Ποιότητα

Πολλοί ξεκινούν να γράψουν βιβλία. Πόσα όμως απ' αυτά τυπώνονται και πόσα διαβάζονται; Πόσα θα βγουν σε 2^η ή 3^η έκδοση και πόσα θα ξεχωρίσουν σαν εξαιρετικά **Βιβλία-αστέρια**; **Διαβάστε μερικά:** “Να ζεις, ν’ αγαπάς και να μαθαίνεις” - Μπουσκάλια, “Όπου σε πάει η καρδιά” - Ταμάρο, “Το βιβλίο της ζωής” - Γκραίη, “Ο κήπος του Μπανταλπούρ” - Μουράτ, “Το σπίτι κι ο κόσμος” - Ταγκόρ, “Γη των ανθρώπων” - Εξυπερύ, “Γράμμα στο γιο μου κι ένα άστρο” και «Πήραν την Πόλη, πήραν την...» - Λαμπαδαρίδου, “Λουλούδι της κανέλας” - Βαμβουνάκη, “Σωκράτης” – Ζαλοκώστα, “Προφήτης-Ο κήπος του προφήτη” - Γκιμπράν, “Γράμματα σ’ ένα νέο ποιητή” - Ρίλκε ...

Ας φανταστούμε λίγο πίσω από τα παραπάνω βιβλία-αστέρια, πόσες χιλιάδες τίτλοι βρίσκονται που δεν έφτασαν ποτέ σε βιτρίνα βιβλιοπωλείου; Ή που έφτασαν αλλά έμειναν εκεί μια βδομάδα ή μια μέρα; Πόσα έμειναν τεχνητά ένα μήνα - ένα χρόνο, με τη λεγόμενη βιβλιοφιλική διαφήμιση ενώ τα λίγα ποιοτικά, χωρίς ντόπινγκ αγοράς, εκδίδονται συνεχώς επί 10ετίες και μερικά από 2-3 εκδότες συγχρόνως!

Ποικιλία έκφρασης. Η Τέχνη θέλει ταλέντο!

Οι περισσότεροι απ' αυτούς τους συγγραφείς που ξεκίνησαν αλλά δε συνέχισαν να γράφουν, θα βρουν σίγουρα άλλους τρόπους να εκφραστούν, να πουν τις απόψεις τους στον κύκλο τους, στις εφημερίδες, στα περιοδικά, στα ραδιόφωνα. Το βιβλίο, έργο τέχνης – με σκέψη, σύνθεση, δομή, οργανωμένη ζωή και χρονική διάρκεια¹, δεν είναι μόνο μέσο πληροφόρησης, όπως σκόπιμα διαδόθηκε και επικράτησε... Όπως ακριβώς σκόπιμα καταργήθηκαν οι βαθμολογίες στα σχολεία, τα φύλλα ποιότητας των εργαζομένων, η αξιολόγηση στα Πανεπιστήμια... Με αυτό τον τρόπο βέβαια ανακόπτεται κάθε πρόοδος σε όλους τους τομείς της πολιτείας και του πολιτισμού! Είναι σα να καταργούνται τα βραβεία του αθλητισμού. Θα πέσουν κατακόρυφα οι επιδόσεις των αθλητών.

Οι αιώνιοι νόμοι του πνεύματος

Και ως προς τους αναγνώστες: Πόσοι κατάφεραν, μέσα από την μετριότητα του 90%, ν’ ανακαλύψουν τα ελάχιστα βιβλία-αστέρια; Οι πιο πολλοί πελαγοδρόμησαν μέσα στην κραυγαλέα, κερδοσκοπούσα μετριότητα.

Φυσικά η ελεύθερη αυτή ποιοτική Επιλογή, είναι «από αναγνώστες σε αναγνώστες» της δημοκρατικής αγοράς μας - σε μεγάλο μήκος χρόνου. Δεν είναι τυχαίο ότι αυτή η Επιλογή, συμπίπτει με την επίσης “από αναγνώστες σε αναγνώστες”, Επιλογή της Λέσχης, σε περιορισμένο μήκος χρόνου.

Οφείλεται στους αιώνιους νόμους του πνεύματος² που λειτουργούν στον άνθρωπο και κάνουν τις τραγωδίες του Σοφοκλή να εκδίδονται ή να παίζονται για 2500 χρόνια, τα θεατρικά έργα του Σαίξπηρ να εκδίδονται ή να παίζονται για 500 χρόνια, τους Άθλιους του Ουγκώ να εκδίδονται ή να γυρίζονται φιλμ για 150 χρόνια, το Έγκλημα και Τιμωρία του Ντοστογιέφσκι να κυκλοφορεί για 100 χρόνια, τον Σωκράτη του Ζαλοκώστα να κυκλοφορεί για 45 χρόνια και τη Μαρούλα της Λήμνου της Λαμπαδαρίδου να κυκλοφορεί για 20 χρόνια! Η διαχρονικότητα των εμπνευσμένων βιβλίων, μας οδηγεί να εννοήσουμε ότι υπάρχουν αιώνιοι νόμοι που διέπουν την πνευματική δημιουργία.

Είναι φανερό ότι το πνεύμα στις εμπνευσμένες στιγμές του δε συνδέεται με τη μόδα ή δε συμπίπτει πάντα με την πρόοδο. Και οι δυο λειτουργίες – μόδα και πρόοδος – είναι χρήσιμες εάν κι εφόσον, μέσα σε όρια και προϋποθέσεις.

¹ «Το πεπρωμένο του Βιβλίου», Καθηγητή Χουάν Μαρίας. «Βιβλίο και Ζωή» 6^ο, σ. 9

² «Αρνητική κριτική βιβλίου και άρθρου του Ζαν Γκιττόν: «Βιβλίο & Ζωή» 4^ο, σ. 4